

15 aastat väarikate ülikooli

Tartu Ülikooli väarikate ülikool alustas oma tegevust 2010. aastal Pärnus. TÜ Pärnu Kolledzi tollaegne juht Henn Vallimäe ja õppejõud Mari Suurväli tulid mõttele korraldada loenguprogramm vanemaalistele. Idee võeti Pärnus väga hästi vastu ja uudis väarikate ülikoolist levis üle Eesti. Loenguprogrammid algasid Tartus, Tallinnas ja neljanda kohana 2011. aastal Kuressaares.

Sel sügisel alustab 15 väarikate ülikooli programmi üle Eesti: Tartus, Tallinnas (eesti ja vene keeles), Pärnus, Viljandis, Narvas (vene keeles), Valgas, Kuressaares, Türil, Keilas, Põlvas, Elvas, Võrumaal, Viimsis, Põltsamaal ja Sael. Väarikate ülikool on arenenud suureks regionaalseks ülikooliks, kus loengutest võtab osa üle 3000 inimese. Loengutel ja seminaridel käsitletakse silmaringi laiendavaid ja aktuaalseid teemasid. Iga programmijuht koostab igaks õppeaastaks uue omanäolise loenguprogrammi. Loengud ja lektorid ei kordu, seega tulevad õppijad igal sügisel loenguid kuulama.

Saaremaal alustasin väarikate ülikooli looma 2010.aastal ja avaloeng toimus 13.oktoobril 2011.

Loenguprogrammi formaat

Formaadi loomine võttis aega, sellest olenes minu arvates palju, kuidas ettevõtmine õnnestub. Valisin loengutepäevaks neljapäeva: neljapäeva: kui lektor soovib perega veeta nädalavahetuse Saaremaal, on see paremini sobiv. Kellaajaks valisin 16.00-17.30: arvestasin maalt Kuressaarde saabuvate ja lahkuvate busside graafikuga. Ja otsustasin, et programmis on 12 loengut: sellest on hea 75% võtta. Loengud algavad reeglina oktoobrikuu alguses, kui kartulid maast võetud, ja lõpeb aprilli keskel enne kevadisi põllutöid. Sama formaat on käigus kõik 12 aastat.

Kes on õppijad

Väarikate ülikooli sihtrühmaks on õpihimulised vanuses 50 ja enam (Tallinnas 60+). Osalemise tingimuseks ei ole kõrgharidus, vaid huvi teadmiste ja enesetäiendamise vastu. Aktiivne kuulaja, kes võtab osa 75 % loengutest, saab Tartu Ülikooli tõendi. Võibolla saab selle läbi inimene, kes unistas ülikoolist, kuid mingil põhjusel selleni ei jõudnud, oma unistuse realiseerida.

Programmi esimesel aastal 2011 oli Saaremaal väarikate ülikoolis 105 kuulajat, lõppenud õppeaastal võttis loengutest osa 175 inimest. Enne koroonaaega oli väarikate ülikoolis nimestikus koguni kolmesaja ringis inimesi. Rohkem poleks ka saali mahutanud. See, et saalis on nii palju inimesi, on enamasti lektoritele üllatav ja öeldakse: teid on nii palju! Aastate jooksul on osavõtjate nimestikus palju nimesid küll vahetunud, kuid algusest peale on loengutes käinud 15! Huvi väarikate ülikooli vastu ei näita vaibumise märki. Uueks õppeaastaks on registreerunud 220 õppurit. Õppurite põhiosa on naised, mehi on kuulajatest 10%. Hetkel on varaseim sünniaasta 1931.

Kuidas toimub komplekteerimine?

Mina ei leia ega otsi kuulajaid, nad leiavad minu kui Saaremaa programmijuhi kontaktid ise üles. Niisiis suust suhu reklaam töötab väga hästi ja on usaldusväärne. Nii on see toimunud juba 12 aastat ja samamoodi formeerus uue õppeaasta nimestik. Muidugi avaldame loenguprogrammi ka kohalikus ajalehes, Kadi Raadio teeb kaks korda aastas intervjuu, loenguprogrammi riputame Oesel Studiumi kodulehele üles.

Lektorid:

Minult on küsitud, kas on raske leida lektoreid. Ei, ei ole! Kogu mu eelmine elu oli nagu ettevalmistus antud etapiks.

Lektoriteks on peamiselt Tartu Ülikooli professorid, teadlased, oma ala spetsialistid, kes nii või teisiti Saaremaaga seotud-Saaremaalt pärit TÜ õppejõud, Saaremaaga seotud nn. suvesaarlased, kohapeal elavad Tartu Ülikooli vilistlased. Aga kvalifitseeruvad ka need, kes nagu Hanna Turetski ütles: ta pole Saaremaaga seotud, kuid armastab Saaremaad! Oluline on inimene, teema ka, kuid see on teisejärgulisem. Avaloeng TÜ väärivate ülikooli Saaremaa õppuritele toimus 13.oktoobril 2011 teemal „Saaremaa kirjarahvast ja nende raamatutest“, lektoriks Tartu Ülikooli professor saarlane Tõnu Kollo. tollal statistikaprofessor. Kohtuda vabariigis tuntud inimestega saalis näost näkku, jagada sama ruumi – see on elemus.12 õppeaasta jooksul on toimunud 144 loengut, kohtunud 139 eripalgelise lektoriga, kes on aidanud rikastada meie vaimuelu.

Kokkuvõtteks:

huvi väärivate ülikooli vastu ei näita vaibumise märki.

Mis toob inimesi väärivate ülikooli, võib kokku võtta nii: huvitavad loengud ja lektorid; võimalus kohtuda eakaaslaste-sõpradega, põhjus kodust välja tulla ja selleks ennast „lille“ lüüa, kasulik ajaviide, ekskursioonid.

Infot on ju nii kättesaadav elektrooniliselt, see trügib sisse ustest ja akendest. Aga see pole see. Kuulajad eelistavad loenguid, kus on füüsiliselt lektoriga ühes ja samas keskkonnas. See emotsioon on meelde jäävam kui ekraani vahendusel! Näiteid selle kohta võin tuua palju. Näiteks kui sünoptik Ele Pedassaar tuleb ekraanile ilmatedet teadustama, kujutan teda, kuidas ta enne loenguid meile musitseeris...

Lisaksin heameelega veel: on tekkinud OMADE TUNNE (kuuluvustunne-**meie inimesed!**). Aastate jooksul on õppurid kohtunud omavahel loengutel, huvireisidel, kontsertidel, näitustel, kauplustes ja mujal – üksteist tuntakse, on tekkinud omade tunne, kuuluvus väärivate suurde peresse. See annab jõudu. Kuuluvustunne on ju inimeste üks psühholoogiline vajadus.

Lisan veel erinevate osapoolte KOOSTÖÖ. Lektorid suhtuvad auditooriumisse lugupidavalt ja teevad sageli omapoolseid ettepanekuid, keda võiks kutsuda järgmisteks lektoriteks. Sageli nimetavad teisedki kogukonna inimesed potentsiaalsete lektorite nimesid, kes võiks tulla meie ette. Ja avalikkus saab programmist positiivse tagasisideme.

Väärikate ülikooli rahastamine

Väärikate ülikooli programmi toetab Haridus- ja Teadusministeerium, Saaremaa vallavalitsus, erinevad projektid, õppurid ise.

Loengute korraldamisel on abiks kümnekond vabatahtlikku, kellele olen väga tänulik.

Reisidest veel

Väärikad peavad lugu huvireisidest. Olen korraldanud reisimarsruute Saaremaa ja Mandri-Eesti vaatamisväärtustega tutvumiseks, teatrireise Viljandi Ugalasse, Rakvere teatrisse, Tallinna Draamateatrisse, suveetendusele Palmses ja sel aastal Vooremäel. Seni 3 reisi korraldasin Lätti. Osa võtab 40-60 osavõtjat, soovijaid on rohkem kui bussides kohti.

Mul on heameel teatada, et Läti oleme käinud koguni kolm korda ja järgmine reis toimub 2025.

2016 Latgale. Ida-Läti parimad paigad

Kuressaare- Valga-Aluksne- Saipietniki turismitalu- Gaigalava-majutus Rezeknes- Andrupene etnograafiamuuseum- Kuningamägi- Aglona katedraal- Aglona leivamuuseum- Preili nukumuuseum- majutus Madona hotellis- Madona, keraamik Janis Seiksts ja tema eraaed- Valmiermuiza õlletehas degusteerimisega- Kuressaare

2022 Läti Gauja rahvuspark

Kuressaare-SLigatne- Sigulda (Taicele-Adzelviesi kanepitalu- majutus Valmieras- Cesis (Võnnu)-Arasi järvelinnus- Sigulda(Gutmani koobas- Turaida loss)-laevasõit Daugaval- majutus Riias Avaloni hotellis- Riias mustpeade maja külastus- lühikontsert Riia Toomkirikus- riia palsami degustatsioon- Kuressaare

2023 Kuramaa ringreis

Kuressaare-Sabile- Kuldiga(lõunasöök)- majutus Ventsapilsis- teise päeva hommikul laevasõit Venta jõel- Liivi ordu loss- vabaõhumuuseum Mazbanitis- rongisõit auruveduriga rongiga- jalgisiretk mere äärde(liivadüünid, astelpajumarjad valmis)-Mazirbe kirik ja liivlaste rahvamaja- Kolka neem ja lõunasöök Usi talus- Kuressaare

2025 Järgmine Läti reis •

Mida arvavad õppurid väärikate ülikoolist?

Elina Trave 4.06.2023: Arvan, et Väärikate Ülikool - see on selline eriline nähtus, fenomen lausa, mis mõjutab inimesi nii hingeliselt, emotsionaalselt, vahel ka lausa füüsiliselt (mõni lektor paneb tegema meile kasulikke harjutusi). Iga loeng on olnud väga oodatud, sest meiega on kohtunud oma ala parimad: poliitikud, arstid, teadlased mitmetelt erialadelt, professorid ülikoolidest jne. Ja enamik neist on otseselt või kaudselt olnud seotud Saaremaaga. See on

erakordne võimalus kohtuda kuulsate inimestega, keda näeme tavaliselt teleriekraanil. Saada osa nende jagatavatest teadmistest, mis meidki targemaks muudavad. Selle eest suur tänu sulle Maie! Ei oska täpselt öelda, mis see on, mis kevadel loengute lõppedes juba sügisesi loenguid ootama paneb.

Lõpetuseks: On küsitud: Mida on väärivate ülikooli loenguprogramm sulle andnud?

- * kohtumisi, palju huvitavaid kontakte, aidanud oma ja paljude teiste elu huvitavamaks muuta
- * Olen saanud ennast ja oma võimeid avastada.
- * idee lugeda mitmete autorite raamatuid
- * häid usaldusväärseid kaaslasi

Teen väärivate ülikooli südame ja kirega.

Täna!